

Dwarsligger: revolutie in boekenland

'Oorlog en vrede' in je binnenzak

Anderhalf jaar na de lancering van de dwarsligger zijn al 400.000 exemplaren van de dwars te lezen miniboeken verkocht. We praten met de bedenker van deze revolutie in boekenland, de uitgever en de eerste Vlaming in het fonds. Vanaf 2 maart ligt Stefan Brijs dwars. Door **Martine Cuyt**.

De bedenker

Hugo van Woerden (52), directeur van de Nederlandse Bijbeluitgeverij/drukkerij Jongbloed, zocht naar een manier om handiger boeken mee te nemen in bed, op trein en vliegtuig, en vond het ei van Columbus. 'De grootste innovatie van het boek na Gutenberg', schreef vakblad *Boekblad* over zijn dwarsligger. Zijn innovatie veroverd nu de wereld. "Een nieuw boekconcept wat je meer leesmomenten biedt", zo definieert Van Woerden zijn uitvinding. "Je kent het gevoel: je zit midden in een boek dat je boeit en je wilt doorlezen: 's avonds op de bank, vervolgens in bed, de volgende ochtend op de trein, op het vliegtuig. Dat kan prima met de dwarsligger. Ook mensen met slappe polsen en reuma zijn er blij mee. Hij meet acht bij twaalf en weegt gemiddeld nog geen 145 gram. Bij mannen past hij in de kontzak en bij vrouwen kan hij in de handtas."

Op een avond kwam Hugo van Woerden thuis, nam een boek uit de kast en begon het te ontleden, knipte het wit rond de tekst weg vroeg zich af: "Waarom heeft een boek eigenlijk een linker- en een rechterpagina? En wat als ik de pagina draai en de bladspiegel van een pagina over twee pagina's verdeel?" Hij knipte, plakte, kantelde negentig graden... en de dwarsligger was geboren. Van Woerden koos voor dun drukpapier, waarmee hij zeer vertrouwd was, paste de bindstijl aan en testte het kleine formaat. Hij lanceerde de kleine boekjes in september 2009. En de rest is geschiedenis.

Waarom ging hij in zee met uitgevergroep NDC/VBK? "Jongbloed heeft een missie op de Bijbelmarkt, maar in het algemene boek zijn wij niet thuis. NDC/VBK heeft alles in huis: fictie, thrillers, stads- en eetgidsen." En hoe staat de heruitvinder van het papieren boek tegenover e-readers? "Positief. Die gebruik ik ook. Als gespecialiseerd bedrijf

onderzoeken we net zo goed de mogelijkheden van applicaties en andere digitale mogelijkheden voor Bijbelteksten."

Vierhonderdduizend verkochte dwarsliggers in anderhalf jaar, dat moet je verdienen. Tel daarbij "navolging" in de Nederlanden en de internationale start van dwarsligger. Had hij zo'n succes verwacht? "We hebben fors geïnvesteerd om er ook echt een succes van te maken. Wij hebben *branddoctors* de boekjes laten testen bij panels, van vormgeving tot logo."

Twee mogelijke nadelen: de prijs - vanaf 12 tot 50 euro -, goedkoop zijn ze niet, en: je moet ze op een goed zichtbare plek hebben in de boekhandel of je mist ze.

Van Woerden: "De dwarsliggers zijn geen goedkope boekjes. Het zijn mooie én kwaliteitsvolle objecten. Je haalt er wel weer een financieel voordeel uit als er twee of drie boeken in één band verenigd zitten."

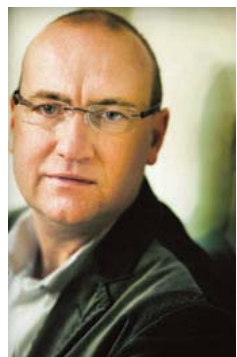
"En wat de boekhandel betreft: dat klopt. We hebben er inmiddels alles aan gedaan om opvallende displays in de boekhandels te hebben. In Vlaanderen zou je ze inmiddels overal moeten kunnen vinden.

Hoe staat hij tegenover de navolging/het kopieergedrag? In september 2010 kwamen A.W. Bruna, Dutch Media en Nieuw Amsterdam met de *dwarslezer*. Uitgeverij Karakter kondigt voor 2011 de *Karaktertjes* aan.

"Wij hebben een patent op de dwarsligger en we houden de markt in het oog, zeker. De dwarslezers heb ik gezien, maar die wijken genoeg af van de dwarsligger. Over de Karaktertjes kan ik niet oordelen, die zag ik nog niet."

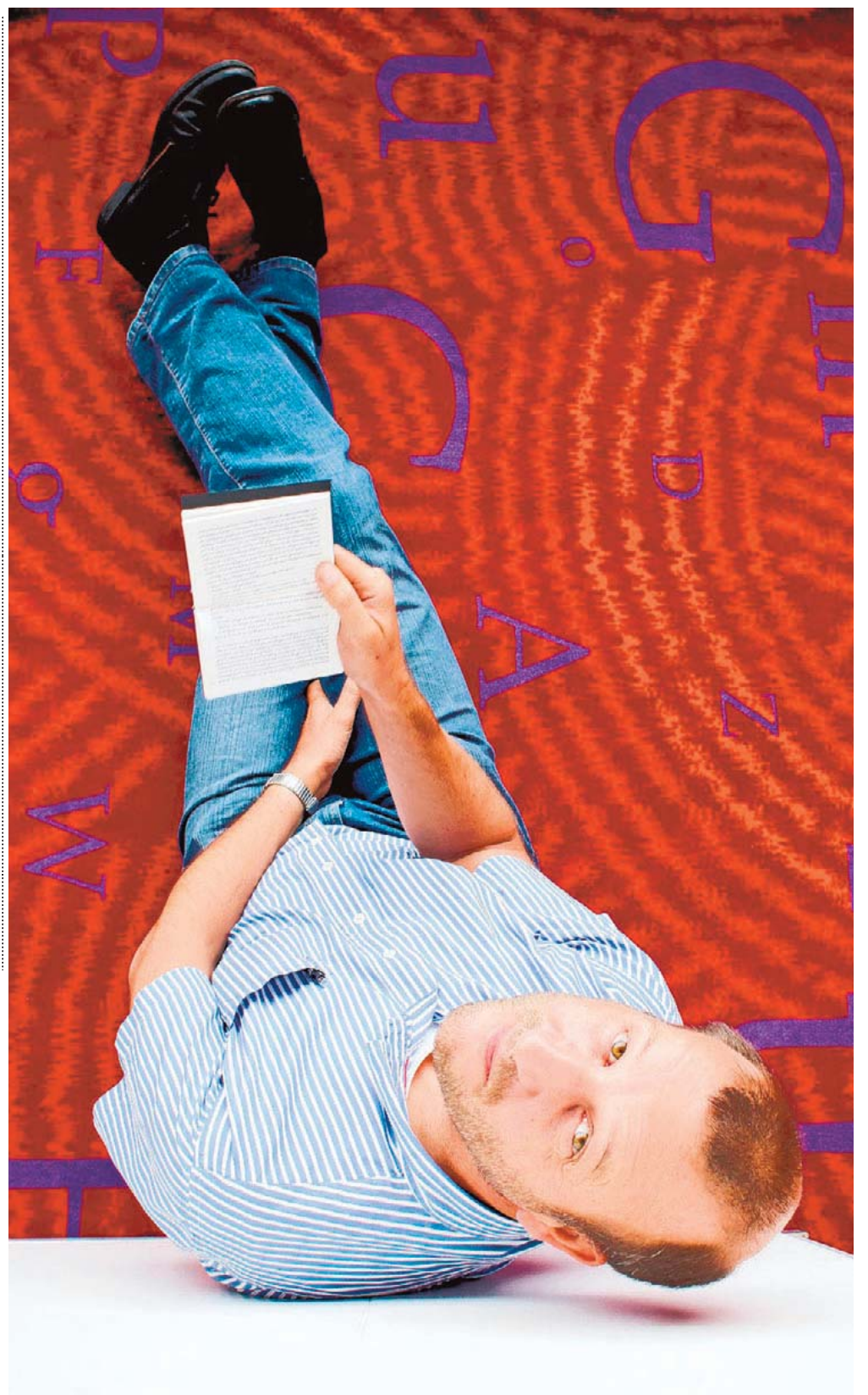
Na de verovering van Nederland en Vlaanderen gaat de dwarsligger internationaal. De Spaanse uitgeverij Ediciones B heeft hem inmiddels uit onder de naam Librinos. "De deal met Frankrijk is rond en we zijn in onderhandeling met een grote Engelse uitgeverij." **i** www.dwarsligger.nl en www.jongbloed.com

De schrijver

Stefan Brijs.
FOTO LUC DAELEMANS

Stefan Brijs wordt de eerste Vlaamse romancier in de dwarsliggerreeks. Op 2 maart ligt *De engelenmaker*, waarvan inmiddels in regulier formaat 120.000 exemplaren werden verkocht, er als 12x8. "Nummer één of zeventenveertig zegt me weinig", zegt Brijs. "Ik ben vooral blij dat *De engelenmaker* in deze bijzondere reeks verschijnt. Je kunt dit handzame boekje op elk ogenblik bij je hebben en overal lezen, uitermate geschikt dus voor mijn roman, die je volgens veel lezers niet kunt wegleggen eenmaal je erin begonnen bent. Ik hou van het papieren boek en nog meer van speciale en/of bibliotheek edities. Er straalt, in tegenstelling tot het bleke licht van een e-reader, vakmanschap en liefde van af." Wie hij als dwarsliggers zou willen zien? "Ik zou vooral graag meer klassiekers zien, zoals *Oorlog en vrede* dat onlangs is verschenen. Ik denk dan aan *Het verdriet van België*, *Lolita*, *Madame Bovary* - grote werken in een klein formaat, een soort van Pléiade-reeks."

Dwarsligger Hugo van Woerden. FOTO ANNA GREEN

De uitgever

"Laat maar horen welke titel je wil!"

Uitvinder Hugo van Woerden wou meer dan alleen christelijke titels in dwarsliggerformaat en ging voor het algemene boek in zee met NDC/VBK. "Lezers mogen gerust laten weten welke titels ze graag als dwarsligger willen zien! Dat kan via het gastenboek op www.dwarsligger.nl", zegt Els Wouters van VBK België. "Blij dat we met een geweldige roman als *De engelenmaker* de Vlaamse auteurs in het format kunnen introduceren", zegt Wouters. "In april verschijnt *De kabbalist* van Geert - broer van Sonja - Kimpen. Verder staan er nog vele Vlaamse auteurs op onze verlanglijst en we zijn ook in gesprek met de diverse uitgeverijen."

• Wat kan er als dwarsligger?

Dwarsligger wil een zo breed mogelijk assortiment bieden: van thrillers (Nicci French) tot literatuur (*Het diner* - Herman Koch), van chicklit (Sophie Kinsella) tot strips (*Sigmund*) en non-fictie (*De cultuurgids voor de reiziger*,...)

• De dwarsligger is duidelijk een succes.

Door het succes van de dwarsligger is inmiddels uitgeverij Dwarsligger opgericht, zelfstandig opererend binnen NDC|VBK.

• Hoeveel titels zijn er inmiddels verschenen?

Er zijn momenteel 115 dwarsliggers in productie waarvan er al 85 verschenen zijn

• Welke gaan het hardst?

Een dwarsdoorsnede van wat regulier goed verkoopt (literatuur en spanning) doet het ook goed in dwarsligger. Maar daarnaast verkopen titels die goed passen bij het concept (zoals *Het SAS Survival Handboek*) of méér

bieden in een band (omnibussen als *Zolanger leven is & is er hoop* van Renate Dorrestein) erg goed.

• Top 3 bestverkocht Vlaanderen?

Ik geef je een Top 4: *De geschiedenis van de liefde* van Nicole Krauss, *SAS Survival Handboek*, *Wat te doen als iemand sterft* van Nicci French en *Alles is verlicht* van Jonathan Safran Foer.

• Wat doe je met 'navolging'?

Er is inderdaad een aantal uitgeverijen dat minibookjes op de markt heeft gezet of dit jaar gaat zetten. Wij zien dat als een compliment: als men ons na een jaar al zo intensief probeert te kopiëren, dan hebben we iets moois neergezet. De kopieën benaderen het 'dwars'lezen. Maar de dundruk van een dwarsligger is uniek en gepatenteerd en zo kan dwarsligger altijd meer bieden (voor minder gewicht) dan de concurrent op normaal papier.

Els Wouters tussen de dwarsliggers.
FOTO LUDO MARIEN